



انتشارات توس

« ۳۷۳ »

مبانی هنرهای تجسمی (ارتباطات بصری)

نویسنده

غلامحسین نامی

به فرزندانم: آتوسا و کاوه

نامی، غلامحسین، ۱۳۱۵ -
مبانی هنرهای تجسمی (الزینیات پیکری) / نوشته غلامحسین
نامی - تهران: توس، ۱۴۰۱.
[۱۵۶] ص، مصور (بخش رنگی)، نمونه. - (انتشارات توس) ۳۷۲
وزایتامه.
کتابنامه: ص [۱۵۶] همچنین بصورت زیر نویس
ISBN: 978-964-315-373-1
۱. طراحی، ۲. طراحی - - راهنمای آموزشی.
الف. عنوان
م. م. ن. ۷۷۲۰۰۱
کتابخانه ملی ایران
۷۲۱/۲
۷۲-۸۶۹



مبانی هنرهای تجسمی (الزینیات پیکری)

غلامحسین نامی

صفحه آرای و مصور روی جلد: مرتضی معیز

چاپ چهارم، ۱۴۰۱

شمارگان: ۲۱۰۰ نسخه

چاپ و جلد: طیفنگار

قیمت: ۱۲۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۱۵-۳۷۳-۱ ISBN 978-964-315-373-1

کتاب حقوق چاپ و انتشار این اثر به صورت محفوظ و مخصوص انتشارات توس است.

دفتر مرکزی: تهران، خیابان انقلاب، میدان دانشگاه، پست پرورجادی، شماره ۵ - تلفن: ۶۶۴۹۱۳۳۵

مرکز فروش: خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه، پلاک ۱۷۸ - تلفن: ۶۶۴۶۱۰۰۷

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۹۱۳۳۵ - پست الکترونیک: info@toosbook.ir

این کتاب با کمال حمایت منتشر شده است.

فهرست مطالب

۲۱	شکل	۵	بیوگرافی نویسنده
۲۲	خطای چشم	۶	پیشگفتار چاپ دوم
۲۵	موقعیت	۸	پیشگفتار چاپ اول
۲۶	جهت	۹	دین
۲۶	تراکم	۱۱	هنرهای بصری زبان و بی کلام
۲۸	شکل و حجم	۱۴	مبانی هنرهای بصری
۲۹	فرم سه بعدی	۱۷	عناصر و نیروهای بصری
۲۹	فرم دو بعدی	۲۰	عناصر اصلی بصری
۵۰	آفرینش شکل‌های جدید	۲۰	نقطه
۵۲	اختراع شکل	۲۳	خط
۵۲	ترکیب شکل	۲۴	مفاهیم ویژه خط
۵۳	تکرار شکل	۲۷	عملکرد خط در طراحی
۵۳	تقسیم و شکست شکل	۲۷	خط با حالت «اکسپرسیو»
۵۶	ترکیب بندی «کمپوزیسیون»	۳۱	خط ساختمانی «کنستراکتیو»
۵۶	کانر	۳۳	سطح
۵۸	ریتم	۳۶	حجم
۶۴	تعادل	۳۶	ویژگی‌های مختلف عنصر سه بعدی حجم
۶۷	انواع تعادل	۴۱	دگرگونی‌های عناصر بصری اصلی
۶۷	تعادل قرینه	۴۱	انزازه

۱۱۳	ترکیب‌بندی یا تضاد فرمها	۷۰	تعادل غیر قرینه
۱۱۳	تضاد در ظاهر فرم	۷۴	تعادل شعاعی
۱۱۴	تضاد در محل فرم	۷۵	تناسب
۱۱۵	تضاد در مقدار فرم	۷۵	تقسیمات طلایی
۱۱۶	فضا	۷۸	شکل و زمینه
۱۱۷	فضای غیر واقعی، فضای مثبت و منفی	۸۱	رنگ
۱۱۸	فرم‌های مسطح در فضای غیر واقعی	۸۳	فیزیک رنگ
۱۱۸	روی هم قرار گرفتن فرمها، تغییر اندازه، تغییر رنگ	۹۲	ویژگیهای رنگ
۱۱۹	تغییر بافت، تغییر زاویه دید	۹۳	دایره رنگ
۱۲۰	تغییر فرم (خم کردن)	۹۵	فرم و رنگ
۱۲۱	مفاهیم جدید فضا در هنر معاصر	۹۶	بافت
۱۲۴	حرکت	۹۶	بافت لامسه‌ای
۱۲۹	نور	۹۶	بافت بصری
۱۳۵	زمان	۹۹	- روش‌های ایجاد بافت‌های بصری
۱۳۷	چگونگی‌های روش آفرینش یک اثر هنری	۹۹	مطراحی و نقاشی
۱۳۷	نکاتی در مطالعه انسان هنرمند	۹۹	چاپ اشیاء، مونوپرینت و برگردان بافت
۱۴۰	فرهنگ‌یابی شکوفایی پندار و اندیشه	۱۰۰	خرایشیدن
۱۴۱	زیورشناسی هنری یا (استیک) و طبیعت	۱۰۷	پاستل روغنی و آمو
۱۴۳	مراحل آفرینش یک اثر هنری	۱۰۷	رنگ روغنی و آب
۱۴۴	مراحل دریافت	۱۰۷	آبرنگ و آب مرکب
۱۴۶	مرحله تحلیل	۱۰۸	- ترکیب‌بندی یا تمرکز فرمها
۱۴۷	مرحله آفرینش، مواد و مصالح و ابزار کار	۱۱۱	تضاد یا کنتراست
۱۴۹	شیوه یا روش	۱۱۱	تضاد در شکل، تضاد در اندازه
۱۵۰	آگاهی‌های هنری	۱۱۲	تضاد در رنگ، تضاد در بافت، تضاد در جهت
۱۵۳	منابع برای مطالعه بیشتر	۱۱۳	تضاد در موقعیت

مبانی هنرهای تجسمی (ارتباطات بصری)، پنج سال پیش با استفاده از تحقیقات و تجربیات چندین ساله‌ام در امر آموزش هنر در سال ۱۳۷۲ انتشار یافت. همان‌گونه که قبلاً اشاره کرده‌ام، جهان معاصر، جهان دگرگونی‌های سریع است. تحولات اجتماعی، اقتصادی و صنعتی سده اخیر، ساختار هنرهای تجسمی عصر ما را دگرگون کرده است. کلیه نیروهای مرفی در جهان امروز، به دنبال دستیابی به نظم ساختاری نوین در کلمه شئون زندگی انسان معاصر هستند. این نظم ساختاری جدید، زمانی محقق می‌شود که انسان امروزی واقعاً معاصر شود و قادر به ارائه تواناییهای ذهنی و فکری خویش باشد. معاصر بودن نیاز به شناختی بسیار عمیق از واقعیت‌های حاکم بر زندگی امروزی دارد. برای معاصر بودن در جهان گسترده و پیشرفته کنونی، مقابله با مشکل آموزش در سطح وسیع و به شیوه‌های جدید، ضرورت حیاتی دارد. انسان در طول تاریخ، برای بیان محرکات و ذهنیات خویش، زبان‌های مختلفی را به کار گرفته است که زبان (تصویر) یکی از زنده‌ترین و گویاترین آنهاست. هنرهای تجسمی، تجلیات متعالی زبان بصری هستند و از با ارزش‌ترین ابزارهای آموزشی به حساب می‌آیند. شناخت و درک مبانی هنرهای تجسمی، انسان امروز را از اسارت قالب‌های پیش ساخته زیباشناسی و از تفسیرهای کلیشه‌ای عامیانه رهائی بخشیده و برای او این امکان را فراهم می‌آورد تا تصویر را به عنوان خود تصویر، تجربه کند.

اگرچه هنرمندان معاصر در بسیاری از جوامع با مردمی سروکار دارد که هنرهای بصری، تنها از طریق محتوای ادبی، ایشان معنا پیدا می‌کند و به کلی با زبان تصویر و مفاهیم ویژه آنها و نحوه ارتباطات بعدی بیگانه هستند. در جهان معاصر، آموزش زبان تصویر، پیش از آموزش زبان کلامی اهمیت یافته است. ارتباط بصری، ارتباطی جهانی است و برخلاف زبان کلامی، فاقد مرزهای دستوری زبان است و همگان، اعم از بی‌سوادان و تحصیل کرده‌ها قادر به فهم آن هستند. نگارش این کتاب با هدف آموزش سهل و روان زبان بصری به هنرجویان دانشگاهی رشته‌های هنری و کلیه علاقمندان به هنرهای تجسمی، انجام گرفته است.

در اینجا وظیفه خود می‌دانم از همه عزیزانی که مرا مورد لطف و محبت و تشویق قرار داده‌اند، سپاسگزارى نمایم. به امید آنکه با همت همه فرهیختگان و پژوهندگان نیز، ساختار آموزش هنرهای بصری در جامعه ما، به‌ویژه در سطح دانشکده‌های هنری، از انسجام و نظم قابل قبولی برخوردار گردد.